

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

Факультет сценічного мистецтва
Кафедра майстерності актора

Програма і навчально-методичні матеріали з дисципліни

ІСТОРІЯ КОСТЮМА В ТЕАТРАЛЬНОМУ МИСТЕЦТВІ

Галузь знань - В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
Спеціальність - В6 Перформативні мистецтва
Освітньо-професійна програма
«Акторське мистецтво драматичного театру і кіно»
Рівень вищої освіти - перший (бакалаврський)

Харків, 2026

УДК 391-029:93/94]:792](100)(073)

I-90

Друкується за рішенням науково-методичної ради
Харківської державної академії культури
(протокол № 14 від 27.04.2026 р.)

Рецензент:

Кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри режисури Харківської державної академії культури
Світлана ШУМАКОВА

Укладач:

доктор культурології, професор, професор кафедри майстерності актора
Харківської державної академії культури
Антоніна КІКОТЬ

I-90 **Історія костюма в театральному мистецтві** : програма та навч.-метод. матеріали для здобувачів 2 курсу першого (бакалавр.) рівня вищої освіти, спец. В6 «Перформативні мистецтва». ОПП «Акторське мистецтво драматичного театру і кіно» / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Ф-т сценічного мистецтва, Каф. майстерності актора ; уклад. А. А. Кікоть. Харків : ХДАК, 2026. 27 с.

Навчальний курс «Історія костюма в театральному мистецтві» призначений для підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня освіти зі спеціальності В6 «Перформативні мистецтва»

Зміст курсу складається з історико-теоретичних концепцій побутування художньо-образного строю костюма для розуміння зерна персонажу, ролі в театрі й кіно, а також для створення художньо-символічного образу вистави, та кіно.

УДК 391-029:93/94]:792](100)(073)

©Харківська державна академія культури. 2026 р.

©А. Кікоть. 2026 р.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма	заочна форма
Кількість кредитів – 3	Галузь знань В культура, мистецтво та гуманітарні науки	Обов'язкова	
	Спеціальність В6 перформативні мистецтва	Рік підготовки: 2-й	
		Семестр	
	Освітньо-професійна програма: Акторське мистецтво драматичного театру і кіно	1-й Лекції	
Загальна кількість годин - 90 для денної форми навчання: аудиторних – 30 год. самостійної роботи здобувача - 60 год.; для заочної форми навчання: аудиторних – 10 год. самостійної роботи здобувача - 80 год.	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	26	6
		Семінарські	
		4	4
		Самостійна робота	
		60	80
		Вид контролю: іспит	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

для денної форми навчання — 33,3 % аудиторних/ 66,7 % самостійна;
для заочної форми навчання — 11,1 % аудиторних/ 88,9 % самостійна.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Місце навчальної дисципліни в освітній програмі. Навчальний курс «Історія костюма в театральному мистецтві» продовжує підготовку для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності В6 «Перформативні мистецтва», освітньо-професійна програма «Акторське мистецтво драматичного театру і кіно». Зміст курсу «Історія костюма в театральному мистецтві» складається з історико-теоретичних концепцій побутування художньо-образного строю костюма для розуміння зерна персонажу, ролі в театрі й кіно, а також для створення художньо-символічного образу вистави, кіно.

Обсяг дисципліни в кредитах ЄКТС та його розподіл у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять.

Кількість кредитів – 3.0;

Загальна кількість годин – 90;

Аудиторних – денна форма: 30 год. (лекційних – 26 год., семінарських – 4 год.);

заочна форма: 10 год. (лекційних – 6 год., семінарських – 4 год.)

Самостійна робота здобувача вищої освіти – денна форма: 60 год.; заочна форма: 80 год.

Статус дисципліни: обов'язкова.

Мета навчальної дисципліни — поглибити теоретичну та практичну підготовку фахівців у сфері сценічного мистецтва, формування у здобувачів вищої освіти (акторів) сучасного креативного мислення, вивчення механізмів побутування костюма в театрі, процесу історичного розвитку мистецтва костюма на найбільш типових зразках, які відображають характерні стильові особливості епох, починаючи зі стародавніх часів до кінця ХІХ ст.

Завдання навчальної дисципліни:

- визначити теоретичні поняття історії костюма як науки;
- розглянути сутність предмету, його структуру та зв'язок з іншими науковими дисциплінами;
- розкрити характерні риси театального костюма у контексті побутового;
- отримати цілісну концепцію розвитку костюма як візуального знаку епохи;
- висвітлити основні художні стилі та їх відображення в костюмі;
- визначити костюм як зразок декоративно-ужиткового мистецтва;
- виробити навички аналізу складових частин костюма різних народів у визначену епоху.

Загальні та спеціальні компетентності, які формує дисципліна

ЗК03. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК06. Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології.
ЗК08. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.
СК02. Здатність до творчого сприйняття світу та його відтворення у художніх сценічних образах.
СК04. Здатність до професійного опанування змістових (інформаційного, виразно-образного) рівнів сценічного твору.
СК05. Здатність до публічної презентації результату своєї творчої (інтелектуальної) діяльності.
СК06. Здатність до оперування специфічною системою виражальних засобів при створенні та виробництві сценічного твору.
СК07. Здатність до розуміння та оцінювання актуальних культурно-мистецьких процесів.
СК08. Здатність оперувати новітніми інформаційними й цифровими технологіями в процесі реалізації художньої ідеї, осмислення та популяризації творчого продукту.
СК09. Здатність співвідносити особисте розуміння художньої ідеї та твору із зовнішнім контекстом.
СК10. Здатність до критичного аналізу, оцінки та синтезу нових складних ідей у творчо-виробничій сценічній діяльності.
СК11. Здатність до спілкування з широкою професійною, науковою спільнотою та громадськістю з питань сценічного мистецтва та виробництва, до взаємодії із представниками інших творчих професій.
СК12. Здатність передавати знання про сценічне мистецтво та практичний досвід фахівцям і нефаківцям.
СК14. Здатність аналізувати твори літератури і мистецтва на основі критичного осмислення теорій, принципів, методів і понять сценічного мистецтва.
СК15. Здатність вільно орієнтуватися у напрямках, стилях, жанрах та видах сценічного мистецтва, творчій спадщині видатних майстрів.

Програмні результати навчання:

ПР02. Мати концептуальні наукові та практичні знання у сфері сценічного мистецтва.
ПР04. Здійснювати пошук необхідної інформації у професійній літературі, в мережі Інтернет та інших джерелах.
ПР06. Аналізувати проблемні ситуації й приймати обґрунтовані рішення для їх розв'язання.
ПР07. Генерувати та концептуалізувати художню ідею ролі й театральної вистави в цілому.
ПР09. Співвідносити мистецькі ідеї та твори із соціальним, культурним та

історичним контекстом для глибшого їх розуміння.

ПР10. Обирати оптимальні художньо-виражальні та технічні засоби в процесі роботи над роллю при реалізації сценічного твору (проєкту).

ПР11. Розуміти сценічне мистецтво як художній та соціокультурний феномен, знати специфічні відмінності художньої мови театру та перформативних мистецтв.

ПР13. Знати основні етапи (епохи, стилі, напрямки) у розвитку театру, кіно, літератури, образотворчого мистецтва, музики; основні факти про видатних особистостей у сфері мистецтва; класифікувати види та жанри сценічного мистецтва.

ПР14. Самостійно ідентифікувати напрями та концепції сценічного мистецтва у контексті сучасного мистецького і культурного життя.

ПР15. Аналізувати та оцінювати досягнення художньої культури, твори літератури та мистецтва з урахуванням історичного контексту. Здійснювати аргументований критичний аналіз творів сценічного мистецтва. Виявляти тенденції розвитку сучасного мистецько-художнього процесу.

ПР16. Визначати творчі можливості та перспективи особистого розвитку, здійснювати психологічну саморегуляцію.

ПР17. Аналізувати та враховувати естетичні запити глядачів.

ПР21. Презентувати результати професійної діяльності та проєктів у сфері сценічного мистецтва, доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, аргументацію та власний досвід

Критерії оцінювання результатів навчання. Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Історія костюма в театральному мистецтві» визначається як середньозважена величина, залежить від питомої ваги кожної складової частини.

Критерії оцінювання результатів навчання.

<i>Види робіт</i>	<i>Складова завдання</i>	<i>Критерії оцінювання</i>	<i>Бали</i>
Самостійна робота	Завдання виконане повністю, відповідає темі, має логічну структуру, методично коректне, оформлено охайно		6-8 балів
	Завдання частково виконане або має методичні/структурні недоліки, не всі вимоги дотримано		3-5 балів
	Завдання не виконано або не відповідає темі й вимогам		0 балів
	Всього		max 8
	Участь у фаховому тренінгу / майстер-класі / воркшопі (з тематики курсу)		До 3 балів

Неформальна освіта*	Участь у творчому показі / педагогічному експерименті / відкритому уроці	До 1 балу
	Сертифікат про проходження онлайн-курсу (не менше 4 год) зі змістом, дотичним до курсу	До 5 балів
	Підготовка та участь у фаховій події (фестиваль, круглий стіл, презентація методик) Підготовка та участь у фаховій події (фестиваль, круглий стіл, презентація методик)	До 2 балів
	Публікація методичних або аналітичних матеріалів у фаховому середовищі (онлайн/офлайн)	До 5 балів
<p><i>*У межах дисципліни передбачається можливість нарахування додаткових балів за освітню активність здобувача у сфері неформальної освіти, пов'язану з темою курсу. Максимальна кількість балів — 5. Здобувач має надати документальні підтвердження участі (сертифікати, листи участі, фото-, відеофіксацію, звіт, афішу тощо).</i></p> <p><i>**Рішення про нарахування балів ухвалює викладач дисципліни з урахуванням достовірності поданих матеріалів та релевантності діяльності до цілей курсу.</i></p>		

2.Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. Костюм в загальному ансамблі творів театрального мистецтва.

Тема 1. Вступ. Одяг, костюм, мода.

Тема 2. Театральний костюм.

Тема 3. Костюм як елемент сценографії.

Тема 4. Український національний костюм в музично-драматичному театрі.

Розділ 2. Костюм Стародавнього Світу.

Тема 5. Костюм Стародавнього Світу (Стародавній Єгипет).

Тема 6. Костюм античності (Стародавня Греція і Рим).

Розділ 3. Костюм Західної Європи (VIII-XVIII ст.).

Тема 7. Костюм раннього середньовіччя: романський стиль (VIII-XII ст.).

Тема 8. Костюм розвинутого середньовіччя: готичний стиль (XIII-XV ст.).

Тема 9. Костюм епохи Відродження (XVI ст.).

Тема 10. Костюм бароко і рококо (XVII-XVIII ст.).

Розділ 4. Костюм Західної Європи XIX ст.

Тема 11. Костюм Західної Європи (I пол. XIX ст.): стиль ампірі бідермайер.

Тема 12. Костюм Західної Європи (II пол. XIX ст.): стиль друге рококо.

Тема 13. Костюм Західної Європи (II пол. XIX ст.): стиль модерн.

3.Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин							
	Денна форма навчання				Заочна форма навчання			
	Усього	У тому числі			усього	У тому числі		
лекції		Сем.	Сам.р.	Лк.		Сем	Сам.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1 семестр								

Розділ I. Костюм в загальному ансамблі творів театрального мистецтва								
Тема 1. Вступ. Одяг, костюм, мода	9	2	2	5	9	1	2	6
Тема 2. Театральний костюм	9	2	2	5	9	1	2	6
Тема 3. Костюм як елемент сценографії	7	2		5	7	1		6
Тема 4. Український національний костюм в музично-драматичному театрі	7	2		5	7	1		6
Разом за розділом I	32	8	4	20	32	4	4	24
Розділ II. КОСТЮМ СТАРОДАВНЬОГО СВІТУ								
Тема 5. Костюм Стародавнього Світу (Стародавній Єгипет)	6	2		4	6			6
Тема 6. Костюм античності (Стародавня Греція і Рим)	6	2		4	6			6
Разом за розділом II	12	4		8	12			12
Розділ III. КОСТЮМ ЗАХІДНОЇ ЄВРОПИ VIII – XVIII ст.								
Тема 7. Костюм раннього середньовіччя: романський стиль (VIII-XII ст.)	7	2		5	7			7
Тема 8. Костюм розвинутого середньовіччя: готичний стиль (XIII-XV ст.)	7	2		5	7	2		5
Тема 9. Костюм епохи Відродження (XVI ст.)	7	2		5	7			7
Тема 10. Костюм бароко і рококо (XVII-XVIII ст.)	7	2		5	7			7
Разом за розділом III	28	8		20	28	2		26
Розділ IV. КОСТЮМ ЗАХІДНОЇ ЄВРОПИ XIX ст.								
Тема 11. Костюм Західної Європи (I пол. XIX ст.): стиль ампірі бідермайер	6	2		4	6			6

Тема 12. Костюм Західної Європи (II пол. XIX ст.): стилі друге рококо	6	2		4	6			6
Тема 13. Костюм Західної Європи (II пол. XIX ст.): стиль модерн	6	2		4	6			6
Разом за розділом IV	18	6		12	18			18
Усього годин	90	26	4	60	90	6	4	80

Зміст лекційних занять

Розділ I. Костюм в загальному ансамблі творів театрального мистецтва

Тема 1. Вступ. Одяг, костюм, мода.

Історія костюма як складова частина історії культури. Костюм як зразок декоративно-ужиткового мистецтва. Поняття «одяг», «костюм», «мода», «стиль». Мода як частина стилю. Костюм як візуальний знак епохи.

Причини виникнення одягу. Типи одягу. Взуття. Головне вбрання. Прикраси. Зачіски. Аксесуари. Вплив географічних, кліматичних, економічних, етичних, естетичних факторів на розвиток костюма. Філософські та релігійні погляди на костюм.

Тема 2. Театральний костюм.

Театральний костюм, його узагальненість, виразність, відмінність від побутового. Імітація. Костюм як система символів і знаків. Функціональність: акторові повинно бути зручно рухатися, швидко перевдягатися. Характеристика персонажа: костюм визначає манеру поведінки, допомагає актору вжитися в роль. Взаємодія з пластикою актора, що перетворює тіло актора на сценічний знак, що рухається.

Процес створення: робота над ескізом, обговорення з художником і режисером-постановником, вибір матеріалів та безпосереднє шитво.

Костюм як ключовий момент сценічного образу, що трансформує актора в персонажа. Об'єднання художнього задуму, історичної достовірності (або стилізації) та функціональності. Характер, соціальний статус, епоха та емоційний стан в костюмі. Костюм в загальному ансамблі творів театрального мистецтва.

Тема 3. Костюм як елемент сценографії.

Структура сценографії: костюм, декорації, бутафорія, екрани, мультиплікація, відеоарт, інсталяція тощо.

Сценічна виразність: фактури, кольори, деталі підбираються з урахуванням театрального світла. Яскраві кольори і гіпертрофовані форми. Урахування віддаленості актора від глядача.

Костюм як пластичний елемент, підкреслює або спотворює силует для досягнення художнього ефекту.

Сприйняття глядача: через костюм краще розуміє задум режисера. Кольорова композиція: у поєднанні з декораціями і світлом створює необхідну атмосферу. Костюм як частина візуального середовища вистави. Гармонічне існування в контексті художнього оформлення сцени.

Тема 4. Український національний костюм в музично-драматичному театрі.

Формування українського традиційного одягу. Конструктивні, технологічні та декоративні прийоми створення костюма. Тканини. Багатство вишивок. Орнамент. Колір. Мальовничість. Колоритна спільність. Монохромність. Домінуючий яскравий колорит. Техніка опорядження та оздоблення. Варіативність. Костюм та інтер'єр.

Символіка в українському костюмі. Поняття про тричленну побудову світу. Вінок як посередник між дівчиною та верхнім надприродним світом. Обереги. Функція завершення (зовнішній та внутрішній зв'язок).

Вплив Запорізької Січі на чоловічий костюм. Ідеал краси української жінки.

Натільний, нагрудний та поясний одяг. Жіночий стегновий одяг: запаска, плахта, обгортка; спідниця (літник, шарафан, димка, фартух). Чоловічий стегновий одяг. Верхній одяг: осінньо-весняний, зимовий та плащовий. Весільний жіночий костюм. Святковий та буденний костюм.

Головне вбрання. Подібне рушникові жіноче головне вбрання. Зачіски. Догляд за волоссям в обрядах.

Взуття: плетене, стягнуте, зшите.

Жіночі прикраси: намисто, ланцюжки, хрестик, дукачі, сережки.

Відображення самобутності української культури у костюмах різних регіонів України.

Зовнішнє оточення або природні умови життя. Культурна спадщина: матеріальні явища побуту, звичаї та обряди. Культурні зв'язки, вплив сусідніх культур. Мистецькі здібності народу.

Особливості костюмів Центральної України: Київщини, Полтавщини, Чернігівщини та Запоріжжя. Формування та збереження національних прикмет. Особливості костюмів західних територій України: Волині, Лемківщини, Гуцульщини та Буковини.

Характерні риси чоловічого та жіночого костюмів на Слобожанщині.

Специфіка українського музично-драматичного театру. Поєднання пластики, ритму, символу, художнього образу в костюмі. Стилізація та імітація в костюмі.

Розділ 2. Костюм Стародавнього Світу.

Тема 5. Костюм Стародавнього Світу (Стародавній Єгипет).

Стислі відомості про соціально-економічне, політичне, культурне життя Стародавнього Єгипту. Основні риси художнього стилю в образотворчому та прикладному мистецтві. Високий рівень розвитку ремісництва. Тканини та прикраси. Види чоловічого одягу: схенті, фуфайка-корсаж. Головне вбрання. Взуття. Зачіски, перуки. Косметика.

Види жіночого одягу: сукня -калазіріс.

Елементи символіки у костюмі фараонів та жреців.

Тема 6. Костюм античності (Стародавня Греція і Рим).

Костюм Стародавньої Греції.

Стародавня Греція та високий рівень розвитку культури. Роль афінського костюма. Релігія. Естетичний ідеал. Розквіт демократії. Поняття калокагатії як гармонії фізичного та духовного в людині. Реалізм у мистецтві. Високі досягнення архітектури, літератури, наук.

Характер грецького костюма. Тканини, декор.

Чоловічий одяг: хітон, гіматій, хламіда. Головне вбрання. Зачіски. Взуття.

Жіночий одяг: хітон, пеплос, гіматій. Зачіски. Косметика. Прикраси.

Костюм Стародавнього Риму.

Культура Риму. Республіканський період та епоха імперії. Зв'язок з грецькою культурою. Естетичний ідеал римлян. Тканини, декор.

Чоловічий одяг: туніка, тога, лацерна. Зачіски. Взуття. Прикраси.

Жіночий одяг: туніка, стола, пала, далматик, пенула. Зачіски. Прикраси. Взуття.

Косметика. Аксесуари.

Розділ 3. Костюм Західної Європи (VIII-XVIII ст.).

Тема 7. Костюм раннього середньовіччя: романський стиль (VIII-XII ст.).

Західна Європа та її еволюція.

Виникнення європейських держав. Феодальні основи економіки, соціального влаштування. Побут, культура. Вплив церкви, християнської ідеології на світогляд європейських народів. Форми костюма.

Суперечність естетичного ідеалу. Релігійний культ. Культ Прекрасної дами.

Лицарство та стиль чоловічого одягу.

Простота народного одягу.

Костюм романського періоду.

Характерні риси романського стилю. Символіка кольору. Тканини, орнамент.

Чоловічий одяг: плащ герольда, котарді, каміза, рок, ката, штани-панчохи.

Зачіски. Головне вбрання. Взуття. Аксесуари.

Жіночий одяг: ката, каміза, сюрко. Зачіски та головне вбрання. Прикраси.

Взуття.

Тема 8. Костюм розвинутого середньовіччя: готичний стиль (XIII-XV ст.).

Ріст міст. Розвиток виробництва. Торгівля та ремесла в державах Західної Європи. Готичний стиль. Тканини, декор, орнамент. Відображення геральдики в костюмі. Асиметрія кольорового рішення: мі-парті.

Чоловічий одяг: штани-панчохи (шоси), котарді, таперт, пурпуан, бію. Взуття (пігаші). Головне вбрання. Зачіски. Аксесуари.

Жіночий одяг: сукня-кот, сюркот, роб. Вигадливість головного вбрання. Косметика. Прикраси

Станові різниці в костюмі. Костюм королеви.

Виникнення поняття «мода» у лексиконі городян. Карнавал мод.

Тема 9. Костюм епохи Відродження (XVI ст.).

Костюм Італії.

Італія – батьківщина Ренесансу.

Філософія гуманізму та її вплив на костюм. Естетичний ідеал. Утвердження величі, краси людини. Античний зразок. Виникнення поняття елегантності як краси простоти.

Висока культура ткацтва. Тканини: парча, оксамит, шовк, сукно, мереживо. Орнамент. Розріз як основний засіб декору. Симетрія. Контрастність. Гармонія вертикальних та горизонтальних ліній у костюмі. Новий силует. Вплив флорентійського костюма на одяг усіх станів суспільства.

Костюм венеціанського дожа. Сімара – венеціанська шуба.

Чоловічий костюм: трико, колет, півкаптаня, плащ, штани-буф. Зачіски. Головне вбрання. Прикраси. Взуття.

Жіночий костюм: сорочка, сукня, плащ. Прикраси. Зачіски. Аксесуари.

Костюм Іспанії.

Розкіш королівського двору. Етикет. Інквізиція. Манірність костюма. Тканини. Декор. Аксесуари.

Чоловічий костюм: ботфорти з розтрубами, колети, панцирі, шпори. Особливості крою. Плащі. Металеві прикраси.

Жіночий костюм: каркасна основа у жіночому одязі, комір «Марія Медичі», вертюгаден, мантилья. Прикраси. Вуалі. Капелюхи.

Костюм Англії.

Театр Шекспіра і костюм. Вплив іспанської моди на англійський костюм. Форми костюма. Широкі рукави. Багатство хутра. Костюм королеви Єлизавети. Костюм знаті та нижчих станів населення.

Тема 10. Костюм бароко і рококо (XVII-XVIII ст.).

Бароко. Костюм Франції.

Французький абсолютизм. Франція – законодавиця моди. Стиль «бароко». Розквіт мануфактур. Тканини. Декор. Кольорові контрасти. Головне вбрання. Зачіски.

Строга регламентація чоловічого костюма. Наслідування костюма короля. Мушкетерська мода. Новий силует. Колір, манжети, ботфорти – головні декоративні елементи.

Костюм короля-сонця Людовіка XIV.

Чоловічий одяг: жюстокор, рінграв, сорочки, казак. Мереживо. Зачіски та головне вбрання. Взуття на високих підборах.

Жіночий костюм: подвійна роба, сорочка, фіжми, декольте, шлейфи, палантин. Зачіска «фонтаж». Прикраси. Взуття. Косметика.

Костюм Голандії.

Розвиток промисловості (виробництво тканин) і торгівлі.

Простий, утилітарний характер костюма. Стриманість декору. Тканини. Колір.

Чоловічий одяг: пурпуен, ба-де-бот, комір та манжети. Зачіски. Взуття.

Жіночий костюм: конструктивна ясність та помірна декоративність. Білий чепчик – характерне головне вбрання. Домашній одяг – брас'єр. Бюргерський стиль одягу.

Рококо. Костюм Франції.

Боротьба між Францією та Англією за світове панування.

Мистецтво XVIII ст. Людовик XV і стиль «рококо». Тканини. Орнамент трельяж. Естетичний ідеал.

Чоловічий одяг: каптан, камзол, веста, кюлоти. Кольори, мереживо, перуки.

Деформація пропорцій тіла у жіночому костюмі. Жіночий одяг: спідниця-пан'є, корсети, сукня зі складами «Ватто». Зачіска «куафюра». Перуки. Косметика. Аксесуари.

Революція 1789 р. та її вплив на демократизацію костюма. Трьохкольорова символіка в одязі. Костюм санкюлотів, республіканців, роялістів. Костюм «золотої молоді»: «інкруаяблів» та «мервейєз».

Вплив античності. Появлення східних мотивів у зв'язку з війнами Наполеона.

Значення французького костюма для інших країн Європи та України.

Костюм Англії.

Промислова революція в Англії. Ріст банків, колоній. Буржуазний характер моди. Діловий стиль. Тканини.

Нові форми чоловічого одягу: фрак, редінгот, жилет. Головне вбрання: циліндр. Взуття.

Жіночий костюм. Розвиток нових форм у напрямку ділового костюма: жакет,

спідниця. Зачіски. Головне вбрання. Взуття.

Розділ 4. Костюм Західної Європи XIX ст.

Тема 11. Костюм Західної Європи (I пол. XIX ст.): стиль ампір і бідермайер.

Основні тенденції розвитку костюма у XIX ст.:

1. Демократизація костюма. Вплив революції у Франції на розвиток костюма. Спрощення силуету, форм, тканин, аксесуарів.
2. Масове виробництво одягу. Технічні досягнення. Зростання легкої промисловості. Тканини. Різноманітність фактур. Розвиток техніки конструювання одягу.
3. Завершення процесу створення загальноєвропейського міського костюма.
4. Прискорення темпів зміни моди.
5. Диференціація костюма: візитний, спортивний, офіційний, театральний, бальний, домашній.
6. Джерела розповсюдження моди.

Костюм у Франції на початку XIX ст.

Стиль ампір: вплив мистецтва Античного Риму. Новий силует костюма.

Діловий характер чоловічого костюма. Чоловічий одяг: біла сорочка, строкатий жилет, панталони, фрак, сюртук. Зачіски. Головне вбрання. Взуття. Аксесуари. Жіночий одяг: спенсер, редінгот, канза, російські шубки. Зачіски. Головне вбрання. Взуття. Прикраси.

Військовий костюм, його елементи. Стиль «бідермаєр». Нові форми у костюмі: крій фраку, куртки, крилатки, сюртук, циліндр.

Тема 12. Костюм Західної Європи (II пол. XIX ст.): стиль друге рококо.

Новий ідеал жіночої краси. Стиль «друге рококо»: пишність, еkleктичність, перевантаженість. Звернення до корсажу. Рукава «жиго». Домінування криноліну, корсету, вузької талії та пишних бальних суконь з обробкою стрічками, рюшами та штучними квітами. Тканини і кольори: атлат, оксамит, шовк, тафта, вовна. Яскраві пастельні кольори: бузковий, рожевий, блакитний. Різноманітність форм верхнього одягу: шалі, мантильї, пелерини, тальми, ротонди, бурнуси. Головне вбрання.

Розвиток фабрик для шиття одягу.

Тема 13. Костюм Західної Європи (II пол. XIX ст.): стиль модерн.

Стиль «модерн». Вплив ідей емансипації на жіночий костюм. Популярність англійського костюма. Індивідуальність домашнього одягу, уніфікація візитного та традиційність парадного костюмів. Декоративні лінії. Тканини, колір, орнамент. Складні елементи крою. Виникнення нових видів одягу: дорожній, альпіністський, купальний та ін. Плащі, пальто. Нове взуття. Поняття

ансамблю в костюмі.

Стабільність форм чоловічого костюма. Піджак, брюки, капелюхи.

Жіночий костюм: нові форми корсету, спідниць, рукавів. Комір-стойка. Сукня реформ. Складність зачісок, аксесуарів. Прикраси.

3.Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		д	з
1	Вступ. Основні поняття предмету	2	2
2	Театральний костюм	2	2
	Усього:	4	4

Методичні рекомендації до семінарських занять

Ключові рекомендації включають вивчення історичного контексту в костюмі, термінології, аналіз візуальних джерел. Містять перелік тем семінарських занять, ситуаційних задач для оцінки знань здобувачів та джерела інформації. Перелік питань для дискусії з метою сформуванню у здобувачів вміння формулювати і відстоювати свою позицію.

Семінар 1. Тема. Вступ. Основні поняття предмету.

Питання до теми (дискусійна форма).

1. Історія костюма як складова частина історії культури.
2. Костюм як зразок декоративно-ужиткового мистецтва.
3. Поняття «одяг», «костюм», «мода», «стиль». Мода як частина стилю.
4. Причини виникнення одягу. Типи одягу.
5. Структура костюма: одяг, головне вбрання, зачіски, грим, взуття, прикраси, аксесуари.
6. Вплив географічних, кліматичних, економічних, етичних, естетичних факторів на розвиток костюма. Філософські та релігійні погляди на костюм.

Джерела інформації:

1. Історія моди. Ілюстрована енциклопедія з давнини до наших днів. К. : Віват, 2013, 256 с.
2. Кікоть А. А. Семіозис українського костюма: гендерні репрезентації : монографія. Х., 2010. 300 с.
3. Шевнюк О. Л. Історія костюма : навч. посіб. К. : Знання, 2008. 375 с.
4. Расіне Огюст. The Costume History, 2015.

Семінар 2. Тема. Театральний костюм як ключовий момент сценічного образу.

Питання до теми (дискусійна форма).

1. Театральний костюм, його узагальненість, виразність, відмінність від побутового.
2. Костюм як система символів і знаків.
3. Характеристика персонажа: костюм визначає манеру поведінки, допомагає актору вжитися в роль. Взаємодія з пластикою актора, що перетворює тіло актора на сценічний знак, що рухається.
4. Процес створення: робота над ескізом, обговорення з художником і режисером-постановником, вибір матеріалів та безпосереднє шитво. Імітація і стилізація.
5. Об'єднання художнього задуму, історичної достовірності (або стилізації) та функціональності.
6. Характер, соціальний статус, епоха та емоційний стан в костюмі. Костюм в загальному ансамблі творів театрального мистецтва.

Джерела інформації:

1. Брокетт О. Г., Гілді О. Г. Історія театру. Літопис.2014.
2. Паві П. Словник театру. Львів. 2006.
3. Український театральний костюм ХХ-ХХІ століть. Ескізи // упорядники: О. Ковальчук, Л. Волошина, Т. Руденко, Б. Поліщук. Видавництво Олександра Савчука. 2024. 128 с.
4. Golbov Anna. The History of Theatrical Costume. 2015.
5. Melnyk M. T. Fashion in artistic practices of the 20th - Century, 2008

4.ЗАВДАННЯ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Назва	Кількість балів, які може отримати здобувач
1	Розглянути поняття костюма як візуального знаку епохи в контексті всіх компонентів соціуму: філософсько-релігійної, економічної, політичної, рівня науково-технічного прогресу, соціальної детермінації, расової й національної приналежності тощо.	5
2	Визначити стильове різноманіття в театральному костюмі, обґрунтувати відмінності історичного і модного стилів.	5
3	Характеристика костюма як рухомої декорації у мистецтві сценографії. Дослідити творчість відомих художників по костюму.	15
4	Український національний костюм у виставі	5
5	Схарактеризувати символічне значення прикрас, їх походження, зв'язок з амулетами і талісманами у Стародавньому Єгипті.	5
6	Вивчити концепцію естетичного ідеалу і тілесного канону на прикладі костюмів Стародавньої Греції та Риму.	10
7	Соціокультурне значення естетичного ідеалу романського періоду.	5
8	Готичний стиль в костюмі.	5
9	Розкрити вплив філософії гуманізму на композицію і декоративність костюма епохи Ренесансу.	10
10	Визначити характерні особливості костюма в стилі бароко.	10
11	Обґрунтувати відмінності стилів ампір і бідермайер.	5
12	Порівняти перше і друге рококо.	5
13	З'ясувати характерні риси стилю модерн.	10

Методичні рекомендації до самостійної роботи

Зміст самостійної роботи здобувача полягає в науково обґрунтованій системі дидактично і методично оформленого навчального матеріалу і визначається з урахуванням структурно-логічної схеми підготовки фахівців, яку відображено в ОПП та робочому навчальному плані. Зміст самостійної роботи здобувача з ОК «Історія костюма в театральному мистецтві» визначається робочою програмою навчальної дисципліни, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача.

Завдання 1. Розглянути поняття костюма як візуального знаку епохи в контексті всіх компонентів соціуму: філософсько-релігійної, економічної, політичної, рівня науково-технічного прогресу, соціальної детермінації, расової та національної приналежності тощо.

Опрацювання рекомендованої літератури:

5. Історія моди. Ілюстрована енциклопедія з давнини до наших днів. К. : Віват, 2013, 256 с.
6. Кікоть А. А. Семіозис українського костюма: гендерні репрезентації : монографія. Х., 2010. 300 с.
7. Шевнюк О. Л. Історія костюма : навч. посіб. К. : Знання, 2008. 375 с.
8. Расіне Огюст. The Costume History, 2015.

Завдання 2. Визначити стильове різноманіття в театральному костюмі, обґрунтувати відмінності історичного і модного стилів.

Опрацювання рекомендованої літератури:

6. Брокетт О. Г., Гілді О. Г. Історія театру. Літопис.2014.
7. Паві П. Словник театру. Львів. 2006.
8. Український театральний костюм ХХ-ХХІ століть. Ескізи // упорядники: О. Ковальчук, Л. Волошина, Т. Руденко, Б. Поліщук. Видавництво Олександра Савчука. 2024. 128 с.
9. Golbov Anna. The History of Theatrical Costume. 2015.
10. Melnyk M. T. Fashion in artistic practices of the 20th - Century, 2008.

Завдання 3. Характеристика костюма як рухомої декорації у мистецтві сценографії. Дослідити творчість відомих художників по костюму: А.Петрицький, В. Меллер, Г. Іпатьєва, О. Екстер, К. Корнійчук, О. Тарутя та ін.

Опрацювання рекомендованої літератури:

1. Брокетт О. Г., Гілді О. Г. Історія театру. Літопис.2014.
2. Паві П. Словник театру. Львів. 2006.
3. Український театральний костюм ХХ-ХХІ століть. Ескізи // упорядники: О. Ковальчук, Л. Волошина, Т. Руденко, Б. Поліщук. Видавництво Олександра Савчука. 2024. 128 с.
4. Golbov Anna. The History of Theatrical Costume. 2015.

Завдання 4. Український національний костюм у виставі

Опрацювання рекомендованої літератури:

1. Андрушко Л. В. Український національний костюм та інформація:

- філософський і культурологічний вимір: моногр. Київ : ТОВ «Юрка Любченка», 2016. 212 с.
2. Васіна З. Еволюція українського вбрання. Сторінки історії. 2021. 560 с.
  3. Врочинська Г.В. Українські народні жіночі прикраси ХІХ – початку ХХ століть. – К.: Родовід, 2007. – 232 с.
  4. Косміна О.Ю. Традиційне вбрання українців. В 2 т. К.: Балтія-Друк, 2008, 2011. – 160 с.
  5. Лавренюк О. О. Етнонаціональні особливості українського вбрання. 2016
  6. Макогін Г. Український традиційний одяг як феномен національної культури (за матеріалами вбрання західних областей України ХІХ – ХХІ століть). 2014.
  7. Матюхіна О. А. Національний стиль в одязі як вираз національної самосвідомості. 2006.
  8. Ніколаєва Т. О. Український костюм. Надія на ренесанс. К. : Дніпро, 2005. 320 с.

Завдання 5. Схарактеризувати символічне значення прикрас, їх походження, зв'язок з амулетами і талісманами у Стародавньому Єгипті.

Проаналізувати костюми у фільмі «Клеопатра» (Елізабет Тейлор)

Опрацювання рекомендованої літератури:

1. Стамеров К. К. Нариси з історії костюмів. У 2 ч. Ч. 1. Київ. : Мистецтво, 2007. 243 с.
2. Шевнюк О. Л. Історія костюма : навч. посіб. К. : Знання, 2008. 375 с.
3. Расіне Огюст. The Costume History, 2015.

Завдання 6. Вивчити концепцію естетичного ідеалу і тілесного канону на прикладі костюмів Стародавньої Греції та Риму.

Проаналізувати костюми у виставах «Кассандра» за твором Лесі Українки.

Опрацювання рекомендованої літератури:

1. Стамеров К. К. Нариси з історії костюмів. У 2 ч. Ч. 1. Київ. : Мистецтво, 2007. 243 с.
2. Шевнюк О. Л. Історія костюма : навч. посіб. К. : Знання, 2008. 375 с.
3. Шевельова Т.В. Навчально-методичний комплекс з дисципліни «Історія костюма та вишивки» / За ред. Є. В. Перегуди. Укладач: Т. В. Шевельова. К., 2013.
4. Матишак Філіп The Greek and Roman Myths. 2010.

Завдання 7. Соціокультурне значення естетичного ідеалу романського періоду.

Проаналізувати костюми у фільмі «Остання дуель».

Опрацювання рекомендованої літератури:

1. Історичний костюм. Костюми Стародавньої Русі Х-ХІІІ ст. Загальна характеристика костюмів Київської Русі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://swordmaster.org/2010/04/12/kostyumi-starodavnoyi-rusi-x-xiii-st.html>

2. Стамеров К. К. Нариси з історії костюмів. У 2 ч. Ч. 1. Київ. : Мистецтво, 2007. 243 с.
3. Шевнюк О. Л. Історія костюма : навч. посіб. К. : Знання, 2008. 375 с.

Завдання 8. Готичний стиль в костюмі. Проаналізувати містичні фільми на тему готики.

Опрацювання рекомендованої літератури:

1. Стамеров К. К. Нариси з історії костюмів. У 2 ч. Ч. 1. Київ. : Мистецтво, 2007. 243 с.
2. Шевнюк О. Л. Історія костюма : навч. посіб. К. : Знання, 2008. 375 с.
3. Шевельова Т.В. Навчально-методичний комплекс з дисципліни «Історія костюма та вишивки» / За ред. Є. В. Перегуди. Укладач: Т. В. Шевельова. К., 2013.
4. Расіне Огюст. The Costume History, 2015.

Завдання 9. Розкрити вплив філософії гуманізму на композицію і декоративність костюма епохи Ренесансу. Проаналізувати костюми у виставах за п'єсами В. Шекспіра.

Опрацювання рекомендованої літератури:

1. Стамеров К. К. Нариси з історії костюмів. У 2 ч. Ч. 2. К. : Мистецтво, 2007. 172 с.
2. Шевельова Т.В. Навчально-методичний комплекс з дисципліни «Історія костюма та вишивки» / За ред. Є. В. Перегуди. Укладач: Т. В. Шевельова. К., 2013.
3. Шевнюк О. Л. Історія костюма : навч. посіб. К. : Знання, 2008. 375 с.
4. Jons A. R. Renaissance clothing and the Materials of memory /Ann Rosalind Jons, Peter Stallybrass. — Cambridge, UK : Cambridge University Press, 2000. — 368 p.
5. Расіне Огюст. The Costume History, 2015.

Завдання 10. Визначити характерні особливості костюма в стилі бароко. Проаналізувати костюми у виставах і фільмах за п'єсами Мольєра.

Опрацювання рекомендованої літератури:

1. Генік-Березовська З. До питання про українське бароко / З. Генік-Березовська // Грані культур. Бароко. Романтизм. Модернізм. К. : Гелікон, 2000.
2. Історія костюма в тезах та ілюстраціях: навч. пос. /городське вище комерційне училище Київського національного торговельно-економічного університету. – Ужгород, 2011 р. – 120 с.
3. Камінська Н. М., Нікуленко С. І. Костюм в Україні від Київської Русі до XXI століття. Х. : Золоті сторінки, 2004. 208 с. ; 32 іл.
4. Стамеров К. К. Нариси з історії костюмів. У 2 ч. Ч. 2. К. : Мистецтво, 2007. 172 с.
5. Сьюзен Норт. 18th Century Fashion in Detail. Tames and Hudson. 2018. 224 p.

Завдання 11. Обґрунтувати відмінності стилів ампір і бідермайер. Проаналізувати костюми у виставах за п'єсою Е. Скриба «Стакан води або наслідки і причини».

Опрацювання рекомендованої літератури:

1. Костюм епохи ХІХ ст. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://arshistorian.blogspot.com/2020/11/19.html>.
2. Кротова Т. Британський дендизм: атрибути унікального стилю // Вісник Прикарпатського університету. Мистецтвознавство. Івано-Франківськ : Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2012-2013. Вип. 26-27. С. 329-338.
3. Шевельова Т.В. Навчально-методичний комплекс з дисципліни «Історія костюма та вишивки» / За ред. Є. В. Перегуди. Укладач: Т. В. Шевельова. К., 2013.
4. Шевнюк О. Л. Історія костюма : навч. посіб. К. : Знання, 2008. 375 с.
5. Расіне Огюст. The Costume History, 2015.

Завдання 12. Порівняти перше і друге рококо. Проаналізувати костюми у фільмі «Марія-Антуанетта».

Опрацювання рекомендованої літератури:

1. Історія образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва: Європейський костюм ХVІІІ ст. Костюм стилю рококо: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://arshistorian.blogspot.com/2020/11/18.html> (02.11.2024).
2. Олійник М. Український одяг у системі міської культури Києва (друга половина ХІХ – початок ХХІ століття) 2017.
3. Стамеров К. К. Нариси з історії костюмів. У 2 ч. Ч. 2. К. : Мистецтво, 2007. 172 с.
4. Расіне Огюст. The Costume History, 2015.
5. Сьюзен Норт. 18th Century Fashion in Detail. Tames and Hudson. 2018. 224 р.

Завдання 13. З'ясувати характерні риси стилю модерн. Проаналізувати костюми в театрі та кіно епохи модерн.

Опрацювання рекомендованої літератури:

1. Костюм епохи ХІХ ст. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://arshistorian.blogspot.com/2020/11/19.html>.
2. Шевельова Т.В. Навчально-методичний комплекс з дисципліни «Історія костюма та вишивки» / За ред. Є. В. Перегуди. Укладач: Т. В. Шевельова. К., 2013.
3. Расіне Огюст. The Costume History, 2015.

5. Методи навчання.

Словесно-ілюстративний, пошуковий, дискурсивний, інтерактивний діалог.

Форми поточного контролю: Систематичність та активність роботи на

заняттях, усне і письмове опитування, відповідь на семінарських заняттях, якість виконання завдань для самостійної роботи здобувачів, презентації.

Форми підсумкового контролю: іспит.

6.СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

Шкала орієнтовного нарахування балів за основні форми навчальної діяльності:

- відповідь під час семінару - 20 балів - 2 теми по 10 балів;
- підготовка реферату – 10 балів;
- самостійна робота - 30 балів (за 13 тем). від 2 до 4 балів;
- підсумковий контроль – 40 балів;

Усього – 100 балів.

Схема нарахування балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Розділ 1				Розділ 2					Розділ 3				Іс пит	Ра зом
T1	T2	T3	T4	T 5	T6	T7	T8	T9	T 10	T 11	T 12	T 13	40	100
13	13	4	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D		
60-63	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

7.Методичне забезпечення

Пакет навчально-методичного забезпечення передбачає робочу програму, навчально-методичні матеріали, підручники, посібники, презентації, ілюстративні матеріали, інформаційні ресурси та наступні джерела:

1. Кікоть А.А. Історія костюма [Електронний ресурс] : програма та навч.-метод. матеріали для студентів спец.: "театр. мистецтво", "кіно-телемистецтво", "хореогр. мистецтво", "муз. мистецтво" освітньо-кваліац. рівня "бакалавр". – Х. : ХДАК, 2015
2. Кікоть А. А. Історія костюма: конспект лекцій. – Х.: ХДАК, 2003

3. Історія костюма [Електронний ресурс] : робоча програма навч. дисципліни, освіт. програма «Актор. мистецтво театру і кіно, режисура естради та масових свят», напрям підгот. 02 «Культура і мистецтво», спец. 026 «Сцен. мистецтво», спеціалізація «Актор. мистецтво театру і кіно», ф-т театр. мистецтва / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Каф. майстерності актора ; [розроб. А. А. Кікоть]. — Харків : ХДАК, 2018. — 18 с. — Режим доступу: <http://lib-hdak.in.ua/electronic-catalog.html>.
4. Кікоть А.А. Історія костюма [Електронний ресурс] : програма та навч.-метод. матеріали для студентів спец.: "сценічне мистецтво", освітньо-кваліац. рівня "бакалавр". – Х. : ХДАК, 2024.

Питання до тестів

Тест 1. Яку назву мав одяг у Стародавньому Єгипті:

- а) кунтуш;
- б) гіматій;
- в) калазиріс;
- г) сімара.

Тест 2. Естетичний ідеал у Стародавній Греції:

- а) «Прекрасна Дама»;
- б) порцелянова статуетка;
- в) калокагатія.

Тест 3. Яка країна є батьківщиною Ренесансу: 3

- а) Англія;
- б) Франція;
- в) Німеччина ;
- г) Італія.

Тест 4. Що належить до аксесуарів в костюмі:

- а) мереживо;
- б) віяло;
- в) кольє;-
- г) кунтуш.

Тест 5. Дуже висока зачіска, прикрашена макетом вітрильника:

- а) фонтаж;
- б) куафюра;
- в) коримбос;
- г) мушля.

Тест 6. Стиль, для якого характерними є імперська велич, розкіш, симетрія, античні мотиви у декорі:

- а) рококо;
- б) бідермайер;
- в) ампір;
- г) модерн.

Тест 7. Характерні риси стилю бідермайер:

- а) розкіш і пишність;
- б) перебільшеність;
- в) практична простота;
- г) химерність.

Тест 8. Рослинні орнаменти у стилі модерн: 3

- а) бузок;
- б) трилисник;
- в) водяна лілія;
- г) папірус.

Тест 9. Характеристика театрального костюма:

- а) стилізація;
- б) імітація;
- в) функціональність;
- г) побутовість.

8. Рекомендовані джерела інформації

Обов'язкові

1. Андрушко Л. В. Український національний костюм та інформація: філософський і культурологічний вимір: монографія. Київ : ТОВ «Юрка Любченка», 2016. 212 с.
2. Васіна З. Еволюція українського вбрання. Сторінки історії. 2021. 560 с.
3. Врочинська Г.В. Українські народні жіночі прикраси ХІХ – початку ХХ століть. Київ : Родовід, 2007. 232 с.
4. Генік-Березовська З. До питання про українське бароко / З. Генік-Березовська // Грані культур. Бароко. Романтизм. Модернізм. Київ : Гелікон, 2000.
5. Історія костюма в тезах та ілюстраціях: навч. посіб. / Городське вище комерційне училище Київського національного торговельно-економічного університету. Ужгород, 2011 р. 120 с.
6. Історія моди. Ілюстрована енциклопедія з давнини до наших днів. Київ : Віват, 2013. 256 с.
7. Історія образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва: Європейський костюм ХVІІІ ст. Костюм стилю рококо: [Електронний ресурс]. URL: <http://arshistorian.blogspot.com/2020/11/18.html> (02.11.2024).
8. Камінська Н. М., Нікуленко С. І. Костюм в Україні від Київської Русі до ХХІ століття. Харків : Золоті сторінки, 2004. 208 с. ; 32 іл.
9. Косміна О.Ю. Традиційне вбрання українців. В 2 т. Київ : Балтія-Друк, 2008, 2011. 160 с.
10. Костюм епохи ХІХ ст. [Електронний ресурс]. URL: <http://arshistorian.blogspot.com/2020/11/19.html>.
11. Лавренюк О. О. Етнонаціональні особливості українського вбрання. 2016
12. Макогін Г. Український традиційний одяг як феномен національної культури (за матеріалами вбрання західних областей України ХІХ – ХХІ

- століть). 2014.
13. Матюхіна О. А. Національний стиль в одязі як вираз національної самосвідомості. 2006.
  14. Ніколаєва Т. О. Український костюм. Надія на ренесанс. Київ : Дніпро, 2005. 320 с.
  15. Олійник М. Український одяг у системі міської культури Києва (друга половина ХІХ – початок ХХІ століття) 2017.
  16. Стамеров К. К. Нариси з історії костюмів. У 2 ч. Ч. 1. Київ. : Мистецтво, 2007. 243 с.
  17. Стамеров К. К. Нариси з історії костюмів. У 2 ч. Ч. 2. Київ : Мистецтво, 2007. 172 с.
  18. Український театральний костюм ХХ-ХХІ століть. Ескізи // упоряд.: О. Ковальчук, Л. Волошина, Т. Руденко, Б. Поліщук. Видавництво Олександра Савчука. 2024. 128 с.
  19. Шевнюк О. Л. Історія костюма : навч. посіб. Київ : Знання, 2008. 375 с.

Додаткові

20. Брокетт О. Г., Гілді О. Г. Історія театру. Літопис. 2014.
21. Історичний костюм. Костюми Стародавньої Русі Х-ХІІІ ст. Загальна характеристика костюмів Київської Русі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://swordmaster.org/2010/04/12/kostyumi-starodavnoyi-rusi-x-xiii-st.html>
22. Кікоть А. А. Семіозис українського костюма: гендерні репрезентації : монографія. Х., 2010. 300 с.
23. Кротова Т. Британський дендизм: атрибути унікального стилю // Вісник Прикарпатського університету. Мистецтвознавство. Івано-Франківськ : Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2012-2013. Вип. 26-27. С. 329-338.
24. Паві П. Словник театру. Львів. 2006.
25. Шевельова Т.В. Навчально-методичний комплекс з дисципліни «Історія костюма та вишивки» / За ред. Є. В. Перегуди. Укладач: Т. В. Шевельова. К., 2013.
26. Jons A. R. Renaissance clothing and the Materials of memory /Ann Rosalind Jons, Peter Stallybrass. — Camdrige, UK : Cambridge University Press, 2000. — 368 p.
27. Golbov Anna. The History of Theatrical Costume. 2015.
28. Матишак Філіп The Greek and Roman Myths. 2010.
29. Melnyk M. T. Fashion in artistic practices of the 20th - Century, 2008.
30. Расіне Огюст. The Costume History, 2015.
31. Сьюзен Норт. 18th Century Fashion in Detail. Tames and Hudson. 2018. 224 p.

Інформаційні ресурси

32. Офіційний сайт Нормативні акти України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nau.kiev.ua>
33. Бібліотека Харківської державної академії культури. Режим доступу:

- <http://lib-hdak.in.ua/>
34. Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського. Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>
  35. Харківська державна наукова бібліотека імені В. Г. Короленка. Режим доступу: <https://korolenko.kharkov.com/>

Історія костюма в театральному мистецтві

Програма та методичні матеріали для бакалаврів 2 курсу спец. В6
«Перформативні мистецтва», факультету сценічного мистецтва

Укладач:

Антоніна КІКОТЬ

доктор культурології, професор, професор кафедри майстерності актора
Харківської державної академії культури

Видається в авторській редакції

Адреса видавця:
ХДАК, Україна, 61057, м. Харків, Бурсацький узвіз, 4
тел. (057)731-13-85. e-mail: nmr-academy@xdak.ukr.education